

Naša moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 6. julija 1906.

Letnik I.

Po drugem vseslovenskem delavskem shodu.

Končan je dan, ko smo zborovali zastopniki delavstva na Preski dne 1. t. m. Lep dan je bil. Udeležencem ostane gotovo v dobrem spominu. A kaj naj pomaga vse navdušenje, kaj vse veselje in vsi načrti ter lepi sklepi, če se ne izvrše. Kar sklene vseslovenski delavski shod, izvrše naj naša delavska društva. Če tega ne store, bilo bi boljše, da se shod niti vršil ni.

Zato pa kličemo delavskim društvom našim: Takoj na delo! Preglejte in izprašajte si vest, kaj ste storili glede sklepov I. vseslovenskega delavskega shoda pri Devici Mariji v Polju. Če niste izvršili sklepov, primate se za nos, potrkajte se na prsi in priselite ter prisego izpolnite, da se popoljšate.

Misli in sklepi, obravnavane in sprejeti na vseslovenskih delavskih shodih, morajo prekvasiti vse slovensko delavstvo naše. To pa store le, če se sklepi izvrše.

Da pa bodo znani sklepi vsem bravcem našim, priobčujemo danes sklepe I. in II. vseslovenskega delavskega shoda. »Naša Moč« bo pa priobčila tudi o posamnih sklepih posebne članke, tako da se ne bo mogel nihče izgovarjati, češ, nisem vedel, kaj se sklenilo.

Društva naprošamo, naj pri svojih mesečnih shodih predelajo resolucije II. vseslovenskega delavskega shoda, in če še niso tega storile, tudi resolucije I. vseslovenskega delavskega shoda. Le v navdu-

šenem požrtvovalnem delu je boljša delavska bodočnost!

Resolucije I. vseslovenskega delavskega shoda.

Shod priporoča ustanavljati del. društva, kjer jih še ni. V ta društva naj se sprejemajo delavci in delavke. — Delavska društva naj prirejajo redno predavanja in shode. S predavatelji in govorniki naj si pomagajo medsebojno sosedna društva.

Brez socialnega pouka in govorniškega tečaja ne bi smelo biti nobeno delavsko društvo, ker le na ta način je mogoče, da se vzgoje sposobni delavci govorniki, agitatorji in agitatorice, brez katerih je nemogoča samostojna delavska organizacija. Tudi delavke morajo biti članice delavskih društev. Delavke naj imajo svoj oddelek v društvu, ki naj ga vodijo samostojno.

Društvo naj vzgoji ženske govornice, agitatorice, skrbj naj za pouk v gospodinjstvu, ženskih ročnih delih in domačih delih ter knjigovodstvu, kakor tudi o vzgoji otrok. V društvu naj imajo ženske enake pravice z delavci.

Na izseljevanje obračaj delavska organizacija posebno pozornost. Vsako delavsko društvo prevzema zaupništvo »Družbe sv. Rafaela« v varstvo katoliških izseljencev. Vso pozornost je posvetiti varstvu deklic. Naj dela naša organizacija nato, da se omeji izseljevanje.

Shod nujno priporoča, naj se za uspešni razvoj delavskega združništva (delav-

ska konsumna društva, hranilnice, stavbene družbe, posojilnice, produktivne zadruge itd.) uvede vsakoleten pouk v knjigovodstvu in poznanju blaga. Shod priporoča »Kršč. soc. zvezi«, naj se obrne na »Zadružno zvezo«, da pospešuje delavske zadruge in uvede letne knjigovodske tečaje.

Shod izjavlja, da se ne more pridružiti soc. demokračskemu pozivu, da se delavstvo pridruži gibanju »Proč od Rima«, ker ne uvideva v tem gibanju nobene koristi za delavstvo in ne mara, da bi se izkoriščalo delavstvo za agitacijo, ki je že falirala v drugih stanovih.

Shod pozivlje vsa delavska društva na najodločnejši boj proti pijančevanju in priporoča za najuspešnejše sredstvo proti pijančevanju abstinenco. Po zgledu angleških delavskih društev naj bi bili voditelji in voditeljice slovenskega delavstva abstinenti in abstinentinje. O boju proti pijančevanju naj se vrede predavanja. Brez abstinencnega krožka naj bi ne bilo delavskega društva na Slovenskem.

Resolucije II. vseslovenskega delavskega shoda.

Politiška organizacija.

Boj za splošno in enako volilno pravico zahteva krepke političke organizacije slovenskega delavstva, tem nujnejša je ta organizacija, ko se volilna preosnova izvrši. V tem smislu:

I. P.

Listek.

Minilo je. Ostali so še samo spomini. Spomini tako lepi, četudi žalostni. Mati moja, ti moč in ljubezen življenja mojega, dai, da ti pripovedujem, kar mi je ostalo iz tistih dni. Dai, da živim še jedenkrat s teboj v spominih tisto življenje. Kot pravljice bodo morda tisti spomini. Pa so pravljice, v katerih je več trnja, kot cvetja, več teme, kot jasnih solčnih žarkov. Se spominjaš?

Prvi sneg.

Dopoldne tistega dne je bila pri moji materi hišna gospodinja, stara, sključena žena s šilastim nosom in tako srepim pogledom, da me je spominjala na čarovnice v pripovedkah, ki so jahale metle in se spuščale v dimnike. Dolgo časa je bila tisto dopoldne pri nas in ko je odšla, je bila moja mati vsa objokana. Slišal sem, ko je pripovedovala stari materi, da je gospodinja odpovedala stanovanje.

»Sedaj za zimo, Zakaj?« je vprašala stari mati.

»Radi njega...«

Stanovali smo podstrešno v dveh malih sobah, kuhinja je bila na hodniku in

tako temna, da smo morali prižigati opoldne luč. Po zimi smo zamašili okna z žaganjem in kunjami, vendar je pihal mraz v sobo, katero je slabo razgrevala stara zelena peč. Ob peči je stala velika, z rdečimi rožami poslikana skrinja, v katero smo spravljali perilo. Na nji je spal stari oče za svojega življenja, potem pa jaz. Ob materini postelji je stala zibeljka mojega brata.

Živeli smo siromašno, bedno življenje. Mati je prodajala po sejnih kramo in si najela na trgu v neki hiši vežo, da je prodajala v nji svojo drobnarijo, kjer je prezebla po zimi cele dni. Njena kupčija je bila slaba, ker ni imela denarja, da bi si nakupila mnogo nove robe in mogla tako tekrovati z drugimi kramarji. Zgodilo se je, da so nas obiskovali dnovi, ko nismo imeli ničesar jesti, razen kruha, katerega nam je dal pek na upanje.

Na zimo pa je prišla gospodinja in nam odpovedala stanovanje.

Radi njega...

Mati je jokala in njene solze so spravile tudi mene v jok. Skril sem se v kot za peč in jokal. Stara mati pa je hodila godrnjaje po sobi in pestovala bratca, ki je nosil v ustih debelo »culo«, napolnjeno z v mleko pomočenim kruhom. Zunaj je bil pust, dolgočasen jesenski dan. Pri nas do-

ma pa je bilo žalostno, da se Bog usmili. Pa Bog se nas ni usmili, trpko smo morali čutiti njegove udarce. Kolikokrat sem videl tisti dan mater, ko se je ozrla na podobno Križanega na steni; kolikokrat je globoko vzdihnila, sklenila roke in se zagledala nekam daleč. In zopet so ji prišle solze v oči. Ni si mogla pomagati. Samo stara mati je kovala načrte za bodočnost. Opoldne pa nam je prinesla na mizo mešanico iz krompirja in korenja, katere se ni nihče dotaknil. Niti k mizi nismo sedli. Samo brat je spal tako mirno lepo tam v svoji zibeli pri materini postelji. Vsedla se je k zibeli stara mati, si podprla glavo z rokami in vzdihnila:

»Jaz ne vem nobenega sveta; človek ne ve, kam bi se obrnil, da bi bilo bolje.«

Pokimavala je z glavo in si glasno želela, da bi umrla:

»Celo dolgo življenje samo trpljenje in stradanje in skrbi. Prav nič nisem imela dobrega v življenju; prestradala sem več, kot bila sita, in prejkotala več, kot bila zadovoljna.«

Gugala je zibeljko prav počasi in pri tem vedno pokimavala s sivo glavo.

Moja mati pa je krpala srajce in ure so tekle kot dnovi.

Nekaj časa sem prebiral šolsko čitanko, potem pa sem se zmuzal na dvorišče, kjer

a) odobravamo vse samostojne delavske politične organizacije in pričakujemo, da bodo v svojem okrožju tudi znanprej izvrševale svoje dolžnosti.

b) izjavljamo, naj se za vse slovenske držele ustanovi novo politično društvo »Delavska zveza«, ki bo enotno vodilo vse politično delovanje neodvisnih slovenskih delavcev.

c) Priporočamo, naj se delavci organizovano udeležujejo volitev v občinske zastope, deželne zbornice in državni zbor. Svoje glasove naj dajo, kjer ni upanja, da bi propadli s samostojnim nastopom, le takim kandidatom, ki se bodo zavezali podpirati delavske težnje.

č) Glasilo politične organizacije je »Naša Moč«.

Strokovna organizacija.

Neodvisna slovenska strokovna društva izvolijo strokovni odbor vsaj desetih članov na tri leta, ki morajo biti v njem zastopane tudi delavke. Ta odbor ima te-le naloge:

a) Skrbi naj, da se neodvisna strokovna organizacija med našim delavstvom razširi; v ta namen mora imeti na razpolago potrebne tiskovine in govornikov;

b) obstoječim strokovnim društvom naj pomaga s svetom in dejanjem;

c) v zvezi stoječa društva se zavežejo odboru pošiljati obvestila, naznanila in izkaze o svojem delovanju;

č) odbor vodi natančno statistiko vsega delovanja strokovnih društev;

d) vsako društvo vložiti za vsacega člana prispevek v zvezni sklad, ki ga upravlja strokovni odbor po načelih, ki jih določa sestanek strokovnih društev;

e) vsako leto skliče odbor vsaj meseca avgusta sestanek strokovnih društev, kjer poroča o svojem delovanju in o strokovnem gibanju prejšnjega leta;

ž) glasilo združenih strokovnih društev je »Naša Moč«.

Ženska organizacija.

Vseslovenski delavski shod odobrava misel, da skličejo slovenske delavke poseben sestanek, kjer se dogovorijo o svoji organizaciji, zraven pa tudi določijo svoje stališče v političnih stvareh, zlasti z ozirom na sodelovanje v volilnih bojih. Shod priznava popolno politično enakopravnost ženske z moškimi; pred vsem pa zahteva, da mora pasti prepoved, ki zabranjuje ženskam vstop v politična društva. V ta namen se prepuste pripravljala dela ženskemu pomožnemu odboru »Slov. kršč. - socialne zveze« v Ljubljani, ki naj se pomnoži tako, da bodo zastopane v njem delavke, poleg drugih ženskih organizacij, in izvenljubljanskih delavnic, kjer delajo ženske.

Mladina.

Vseslovenski delavski shod opozarja na skrb, da se pridobi in ohrani mladi naraščaj. V ta namen priporoča poleg pevskih, tamburaških zborov zlasti dramske šole in iskreno želi, naj delavske organizacije po vseh krajih snujejo svoje telovadne oddelke.

Delavstvo in občina.

Vseslovenski delavski shod povdarja krivico, ki se godi delavcem, da nimajo pravice voliti v občinske zastope, če ne plačujejo določene vsote direktnega davka. Med delavske zahteve, ki ne izginajo z dnevnega reda, spada tudi tajna volilna pravica v občinske zastope. Že zdaj so pa dolžni organizovani delavci, dobiti vpliva na občinsko gospodarstvo, zlasti v teh-le dveh stvareh:

1. Glede na stanovanja. V tem oziru morajo občine:

a) z nakupovanjem zemljišč in primer-nim davkom skrbeti, da se na škodo delavcev neprimerno ne podražujejo stavbišča za delavske hiše;

b) policijsko skrbeti, da se nadzirajo stanovanja in vsa nezdrava prepovedo;

c) podpirati delavska stavbna društva s cenim kreditom.

2. Glede na dobavo živil, in sicer:

a) občine morajo policijsko skrbeti, da se prodajanje nezdravih živil najstrožje kaznuje;

b) na trgu z živili mora biti izključeno vsako monopoliziranje;

c) občine naj v slučaju potrebe prevzamejo prodajo živil v lastno režijo, oziroma naj podpirajo temu namenu služeča delavska podjetja.

Izobrazba.

Vseslovenski delavski shod povdarja na vso moč potrebo delavske izobrazbe. V ta namen zahteva:

1. V vseh krajih, kjer so večja industrijska podjetja, naj se osnujejo zimske večerne šole, dostopne brezplačno delavcem in delavkam po vzgledu danskih ljudskih visokih šol.

V delavskih organizacijah naj se goji izobrazba tako-le:

a) z dobro urejenimi knjižnicami in bravnicami;

b) s predavanji, ki naj jih ima vsako delavsko društvo vsaj vsak mesec po eno;

c) z rednimi sestanki, omejenimi na povabljenih goste, pri katerih naj bodo: a) poročila o političnih dogodkih, b) poročila o novih književnih proizvodih. Poročevalci naj se pri vsakem sestanku naprej določijo. Po vsakem poročilu razgovor;

č) s socialnimi in drugimi izobraževalnimi kurzi (iz računstva, jezikov, knjigo-

vodstva, stenografije, zemljepisja, risanja itd.).

Vseslovenski delavski izvrševalni odbor.

Vseslovenski krščansko-socialni delavski shod na Preski dne 1. julija 1906 sklene ustanoviti delavski izvrševalni odbor, ki naj sestoji najmanj iz dvanajst članov, kojih šest stanuje v Ljubljani ali nje bližini.

Izvrševalnega odbora naloga bodi: Izpodbujati posamna društva k rednemu in resnemu delovanju, ustanavljati po možnosti nove organizacije (društva), paziti na vse javne, delavstva se tikajoče dogodke in dajati pravočasno navodila celotni organizaciji za enotno postopanje v važnih zadevah.

Sklopčen je izvrševalni odbor, ako so bili vsi člani pravočasno povabljeni k seji in se iste poleg predsednika oziroma namestnika udeleže vsaj trije člani. Sklepa se po večini glasov. Sklepi so obvezni za vso organizacijo. V notranje samoupravno delovanje posamnih društev se izvrševalni odbor nima vtikati.

Izvrševalni odbor preskrbuje na zahtevo posamnih društev tudi govornike. Stroški poslovanja izvrševalnega odbora se pokrивajo iz prostovoljnih doneskov društvenikov posamnih društev. Potne stroške govornikom plačujejo društva sama.

Doba mandatov traja eno leto, voliti je torej izvrševalni odbor na vsakoletnem krščansko-socialnem delavskem shodu, kateremu je izvrševalni odbor odgovoren za svoje delovanje.

Starostna preskrba.

Ker je zavarovanje delavcev za slučaje bolezni in onemoglosti nujno, pozivlje današnji vseslovenski krščansko-socialni delavski shod v Preski osrednjo vlado, da pospeši zakonito ureditev zavarovanja delavcev za slučaje starosti in onemoglosti.

Bratovske skladnice.

Vseslovenski delavski shod izjavlja, da je preosnova bratovskih skladnic nujna skupna delavska zahteva. Popolno se da izvršiti le, če se zavarovanje vseh delavcev, ki spadajo pod rudarski zakon, prikloni splošnim delavskim zavarovalnicam. Zahtevamo pa takoj:

a) naj se napravi več vrst za provizijo;

b) naj se zavarovanje proti nezgodam posebej osnuje;

c) naj se tudi delavke priklonijo polno upravičenim članom bratovskih skladnic.

Obrtno nadzorstvo.

Ker je sedanji obrtni zakon nepopoln, delavsko varstvo pomanjkljivo, obrtno nadzorstvo brez prave moči, je treba misliti delavstvu na samoobrambo. Razne ši-

sno se igrali cigane. Pozabil sem na žalost. Pavel mi je dal kruha za to, da sem mu odstopil častno službo poglavarja ciganov. Do večera smo se skrivali po dvorišču in taborili po drvnicah za visokimi skladovnicami drv. Zvečer pa smo se stegli in pri tem tako kričali, da so prišle po nas matere. Tu pa tam je padla katera trda, ki je bolela dvojno, ako je videl tovariš nasprotnik.

Z večerom je postalo življenje v našem stanovanju še dolgočasnejše. Dolgo časa nisimo prižgali luči. Materi ste se pomenovali v temi, jaz pa sem se zleknil po skrinji in čakal na večerjo.

Če bi bil bogat...

Čudovito krasne slike so vstajale pred mojim očmi. Gradovi stekleni in palače slonokoščene in v njih zlate mize, vse polne najboljših jedi v dragocenih posodah. Najdražje obleke in najlepši konji z zlatimi uzdami: — vse to je bilo moje in moje matere, ki je hodila vedno v svileni obleki in se mi nasmejala, kadar me je pogledala.

Če bi bil bogat...

Ej, Pavel, nikdar več ne bi bil ti poglavar ciganov, temveč najzadnji ciganček bi bil; nosil bi nam drva in nam tlačil pipe. Sosedovi Minki pa bi moral snažiti zlate

opačke in ona bi smela položiti svojo nogo na tvojo glavo.

Ej, Pavel, če bi bil bogat...

Konja bi si kupil in nalašč bi jahal vsako jutro mimo vašega okna, da bi me ti videl in se jokal jeze.

»Mama, kako se naredi, da je človek bogat?«

»Imeti se mora sreča.«

»Pa kako se dobi sreča?«

Ni mi odgovorila.

Dolgo smo čakali na očeta, ki je prišel navadno vsak večer k nam, tisti večer pa ga ni bilo. Poslušali smo, da zaslišimo njegove korake na stopnjicah, toda vse je bilo tiho in mirno. Moja mati pa je bila še bolj žalostna.

Zunaj je lil dež curkoma, luč na mizi je pojemala in hladno je postalo v sobi. Hitro je vbadala mati iglo v perilo in vedno redkeje se je ozirala proti vratom.

»Drvo je zmanjkalo in morda zapade že jutri sneg, ako potegne burja,« je govorila stara mati in vstala od zibeli.

»In denarja ni. Ako ne bode drugače, grem jutri...«

»Ne, mama, nikamor ne pojdete.«

Vstala je od mize in si snela iz ušes dva drobna uhana. Poiskala je majhno

škatljico in ju položila vanjo.

»Jutri ponese te v zastavnico. Za nekaj dni boš; prihodnji teden imam semenj in potem bo šlo dalje, kakor bo šlo, moj Bog!«

Sedla je k meni na skrinjo in mi gladila lase. Njena roka je bila tako mehka, božajoča, in njene oči so me gledale tako ljubeznjivo, da sem se vspel k nji in jo objel okrog vratu.

»Mama, zlata moja mama! Priden hočem biti, postati velik gospod. Kupim si hišo in konje in tebi lepo obleko in klobuk. Mama, povej mi tisto povest: Bil je bogat mož...«

Zaspal sem v njenem naročju in se prebudil drugo jutro na njeni postelji ravno ko je stala ona pri oknu in si česala lase.

»In bogat mož je postal berač. Bog ga je kaznoval, ker ni imel srca za uboge... Toda, mama, poglej na streho...«

Čez noč je zapadel prvi sneg.

Listnica uredništva. Ker smo morali priobčiti danes nad vse važno poročilo o vseslovenskem delavskem shodu, smo morali nekaj dopisov, kakor nam je žal, izpustiti. Pride prihodnjič vse! Dopisniki nam naj za zdaj oprostite.

kane, nevarnosti, nesreče in krivice pri delu in plači, vse to so stvari, ki so za delavstvo velevažnega pomena. Zato se izreka današnji vseslovenski krščansko-socialni delavski shod v Preski, da se v naši organizaciji ustanovi samostojno »obratno nadzorstvo«, na ta način, da se po delovršbah pazi na vse nezakonitosti, bodiši glede na ravnanje z delavci, kakor tudi na varnostne naprave in delavni čas. Vsak nered naj se prijavi kompetentni oblasti, delavskemu listu »Naša Moč« ali pa izvrševalnemu odboru, ki naj ukrene vse potrebno, da se nered odpravi.

Volilna reforma.

Volilna reforma je dobro vsacega državljanu. Zato smatra današnji vseslovenski krščansko-socialni delavski shod v Preski, da je vsako zavlačevanje zakona o splošni in enaki volilni pravici zločin na pravice državljanov. Vsak poizkus prepričati volilno reformo je pa rop. Vsakemu teh hudodelstev se bode krščansko-socialno delavstvo po slovenskih deželah z vsemi najstrožjimi sredstvi uprlo. Organizacija se pozivlje, preskrbeti vse potrebno za resen odpor, če bode potreben.

Trgovinski in drugi uslužbenci.

Delavsko varstvo se iztegni v polni meri tudi na trgovske in druge uslužbence.

»Naša Moč«.

Shod priporoča vsem delavskim društvom, naj poizkušajo za vse svoje člane izvesti obligatorično naročitev delavskega glasila »Naša Moč«.

Protest.

Vseslovenski krščansko-socialni delavski shod v Preski dne 1. julija 1906 protestuje najodločneje proti poizkusu velekapitalističnih podjetnikov, postavljati za svoje zboljšanje se boreče delavstvo — pod kap.

Visoka vlada se pozivlje, take javnemu miru, redu in delavskim težnjam nevarne poizkuse enegično prepričati.

Delavstvo pa naj se potom dobre organizacije pripravi na odločen odpor.

Proti alkoholu.

Vsako delavsko društvo naj ima vsaj vsako leto enkrat predavanje o alkoholnem vprašanju. Skrbi naj se, da so delavstvu na razpolago knjige in knjižnice, tihoče se tega vprašanja, zlasti »Piščalka«.

Pozivljemo delavske žene in dekleta, naj pridobivajo članov društvu »Abstinent«.

Kako se je vršil drugi vseslovenski delavski shod.

Na soškem polju, slavnoznanem po ljudskih pravljičah, so zborovali zastopniki slovenskega delavstva preteklo nedeljo v neposredni sosesčini onih treh slavni hrastov, kjer bodo, kakor ljudstvo ve, svoj čas trije mogočni kralji in cesarji se zbrali in se posvetovali, kako razdele celi svet med se. Prijazna šmarnogorska cerkva je pozdravljala zborujoče zastopnike slov. delavstva z vzhoda. Nehote je pohitel vzdihljaj k njej, v katere zaščitu se je leta 1894 prvokrat izprožila misel slov. kršč. soc. delavske organizacije.

Dasi bi radi ne moremo priobčiti podrobnega poročila o tem zborovanju. Premalo oblika ima naš skromni list, da bi mogel podati natančni opis vsega, kar se je zgodilo. In zato kratko:

Vseslovenski drugi delavski shod se je vršil v lepi dvorani novega »Društvenega doma« na Preski.

Zastopanih je 5950 združenih slovenskih delavcev in delavk z Goriškega, Koroškega in Kranjskega, Ljubljanske delavske organizacije so zastopane vse, nadalje tudi naše organizacije v Dev. Mariji v Polju, Idriji, Zagorju, Kamni Gorici, Trzinu, Javorniku, na Savi, v Železnikih, Koroške delavske organizacije v Celovcu, Podsinje-

vesi, Podlujbelju in Prevaljah so zastopane vse, izmed goriških organizacij moška in ženska v Gorici, nadalje mirnska in k. s. delavska organizacije v Kostanjevici na Krasu.

Voditelj trbovljske naše organizacije tov. Leeb opraviči uredništvu »Naše Moči« pismeno, da zadržuje vrlo nesoc. demokratsko delavstvo velevažna volitev v Bratovsko skladnico.

Res veseli smo bili na drugem vseslovenskem delavskem shodu. Saj so poročali o tako težkih in važnih resolucijah delavci in delavke sami. Tudi dostojne a živahne razprave so dokazale, da imamo zavedno, navdušeno in požrtvovalno delavstvo. Ne skrbi nas bodočnost slovenskega delavstva, ko je toliko inteligence med njimi.

Sklepe drugega vseslovenskega delavskega shoda priobčujemo na drugem mestu Naj jih izvrši naše delavstvo.

Popoldansko slavlje, blagoslovljenje novega »Društvenega doma« in ljudska veselica je pa imelo splošni ljudski značaj. Udeležilo se ga je na tisoče delavskega in kmečkega ljudstva.

Vseslovenski katol. slov. delavski izvrševalni odbor in strokovno nadzorstvo.

Na drugem vseslovenskem delavskem shodu v Preski, se je med drugimi velevažnimi delavskimi zahtevami tudi sklenilo da naj odslej slov. kat. delavstvo tudi v političnem boju nastopa. Delavcem je treba poleg strokovnih društev predvsem tudi političnih društev, da si tem potom pridobe svoje pravice. Treba je delavcem kruha, treba pa tudi pravic, katere si morejo priboriti le na političnem polju. Zato se je izvolil vseslovenski delavski izvrševalni odbor, ki se je še isti dan v svoji prvi seji sestavil takole: tov. Josip Gostinčar, predsednik; tov. Mihael Moškerc, predsednikov namestnik; tov. Ivan Nepomuk Gostinčar, tajnik; tovaršica Josipina Erženova, tajnikova namestnica; tov. Alojzij Čatar, blagajnik; odborniki so sledeči tovršči: Za Koroško Ekar v Celovcu; za Primorsko dr. Pavlica v Gorici; za Štajersko Gorišek v Celju; za razne kraje na Kranjskem: Ivan Glavič in Franc Čebulj Jesenice; Anton Jeriha in Mejač Frančiška, D. M. v Pojlu Iv. Popov Tržič; Novinc Franc Medvode; dr. Krek, Žnidaršič, Ljubljana. — Prosimo torej vsa naša politična društva, da se ozirajo na ta odbor v vseh svojih namerah in delovanju, kakor tudi če potrebujejo govornikov in vsako stvar takoj in zanesljivo poročajo odboru pod naslovom: I. N. Gostinčar, Ljubljana, Kat. tiskarna. Sklenilo se je, da bodi skupno glasilo »Naša Moč« v kateri bode vseslovenski kršč. soc. delavski izvrševalni odbor poročal o svojih sklepih in razmerah. Upamo tudi, da bodo naša društva v vseh stvareh rada šla na roko izvrševalnemu odboru, da se okrepiti politična zavest našega kršč.-soc. delavstva.

Strokovno nadzorstvo. Vedno in povsod se je pogrešalo, da so naša vrlo delujoča strokovna društva brez vsake zveze med seboj, ki bi tako blagodejno vplivala na razvoj posameznih društev. Gledati je treba, da se naša strokovna društva duševno zvežejo med seboj in da tako tvorijo močno armado strokovno organiziranega delavstva. Zato je drugi vseslovenski delavski shod v Preski izvolil nekaj naših strokovno izobraženih mož, ki bodo vodili strokovno gibanje, snovali nova društva in krepili že obstoječa. Delavci, to je velikanški korak do močne vseslovenske strokovne organizacije. V prvi seji, ki je bila še isti dan, se je sklenilo, da se pokličejo kot odborniki strokovnega nadzorstva vsi načelniki ali pooblaščenici strokovnih društev, da se bo lažje oziralo na želje in nasvete posameznih društev. Pripomnimo torej, da naj vsa strokovna društva takoj v prvi seji določijo svojega odposlanca v od-

bor in to takoj naznanijo, kakor tudi vse strokovnih društev se zadevajočih stvari in gibanje delavstva pod naslovom: Iv. N. Gostinčar, Katoliška tiskarna, Ljubljana, Na delo tedaj!

Med brati in sestrami.

Idrija. — Naše občinske volitve. Idrijski soc. demokrati so dne 25. junija prodali stranko liberalcem, ko so se pri občinskih volitvah z njimi združili. A dasi so združeno volili so vendar sramotno zmagali, mi pa častno propadli. Kajti združeni stranki imata le 30 glasov več kakor S. L. S. Združeni stranki sta dobili 221 glasov, naša pa samo 191; torej če računamo združenima strankama po enako glasov, dobi vsaka 110 in pol glasov. To je proti naši stranki velika razlika.

Na dan volitve so bili vsi vozovi v službi. Nasprotniki so vozili celo na smrt bolne volilce na volišče, samo da so njih glasove vjeli. Celo mrtvi so jim morali pomagati. Ivan Mažgon je že davno v grobu, pa je vseeno volila, našim pa še živim niso vsem pustili.

Zvečer 25. junija je bila v mestu demonstracija z godbo. Intiligenca je vpila: »Živijo narod!« Vmes so se pa slišali glasovi: »Kristan, sedaj pa le pojdi s svojimi glasovi.« Tako so že prvi dan plačali Kristanovo pomoč in trud z nehvaležnostjo. Dne 26. junija so bile volitve za prvi in drugi razred, ki se jih pa naši niso vdeležili. Zvečer je bila zopet demonstracija z godbo in vpitjem. Intiligenca se je veselila, da tudi združenima strankama bije zadnja ura. Mi namreč letos nismo nazadovali ampak napredovali za 43 glasov. Ako bomo tako napredovali, bomo pri prihodnjih volitvah zmagali tudi združeni stranki.

Večve. — Soc. demokratična laž pred sodiščem. Dne 25. maja je »Slovenec« pojasnil kako lažejo ljubljanski soc. demokrati, da je tovarnar Kosler povabil kršč. socialce na kosilo in da so pri tej priliki kršč. socialisti povzročili, da je štrajk propadel. Omenjeno notico je bral V. Fink, šel k Mihi Tavčarju in Jakobu Osmeku in pravil, da piše »Slovenec«, da so Koslerjev štrajk zavozili kršč. soc. Dr. Krek, Jož. Gostinčar, Moškerc, Čatar in Jeriha. Tavčar in Osmek sta nato v družbi več drugih napadla Antona Jeriho in mu očitala da je izdajalec. Jeriha zanikava in pravi, da Slovenca sicer še ni bral, a je prepričan, da ni mogoče, da bi tako neresnično poročilo moglo priti v »Slovenca«. Omenjena dva seveda zatrjujeta in špikata Jeriho, da zato noče verjeti, ker je sam prizadet. Tavčar še celo pravi: »Mislili ste na tihem narediti, a »Slovenec« je vseeno tako pošten, da vas je razkril.« Osmek pa pravi: »Sram vas bodi svinje proklete, ki greste za par krugelce pive delavce izdajati. Jeriha seveda tudi ne ostane nobene besede dolžan in nazadnje pravi: »Do zdaj sem imel vse prerokavanje za špas, toda če mislite zares, naj pa še eden reče. Vsak kdor to trdi je lažnjivec, dokler ne dokaže resnice.« Prišli so še drugi zraven in govorili, če bi ne bilo res, bi »Slovenec« ne pisal. Nato pa dobi Jeriha res »Slovenca« v roke, kjer popisuje, kako soc. demokrati po Ljubljani lažejo. Še celo ko jim je bral sta omenjena dva trdila, da nalašč drugače bere, kot je pa tiskano. Ker Jerihu ni kazalo drugega je Jeriha Tavčarja in Osmeka tožil. Dne 30. junija je bila obravnava. Komaj sta pa vstopila v sodno sobo jima je že srce upadlo. Jeriha pa je z ozirom na družinske razmere tožencev izjavil, da ne zahteva, da bi bila zaprta, ako prstovoljno prevzame sodnijske stroške in v listu »Naša Moč« prekličeta, kar sta trdila. Dokaza resnice nista mogla podati, ker sta lagala.

Z lastnimi močmi.

V »Strokovnem društvu delavstva« »Kranjske industrijske družbe« na Savi ima v nedeljo, 8. julija ob 4. uri popoldne pri

Jelenu predavanje g. dr. Krek. Člani, udeležite se predavanja v obilnem številu.

Iz Celovca. V nedeljo dne 1. julija popoldne ob 5. uri se je ustanovil v društveni sobi delavskega društva v Celovcu (Kaufmangasse 4) ženski odsek delavskega društva. Prisotnih je bilo 26 deklet. Kot predsednica se je izvolila I. Oblak iz Pliberka. Dekleta so s posebnim zanimanjem pozdravile ustanovitev »Čebelice« ter bodo vsako prvo in tretjo nedeljo prinašale svoje prihranke v svojo hranilnico. Sestavljen se bo po močeh ženski pevski zbor in izposojevalne se bodo knjige. Že kar prvi dan se je izposodilo nad 20 knjig in časopisov. Shodi ženskega oddelka se bodo vršili popolnoma ločeno od shodov delavcev.

Iz Tržiča. Občni zbor strokovne organizacije, kateri se je vršil dne 24. junija t. l., je pokazal lep vtis delavskega združevanja. Predsednik otvori zborovanje ob 9. uri dopoldne, pozdravi navzoče in jim v lepih besedah razloži pomen združevanja na Angleškem, Nemškem, zadnji čas tudi v Avstriji in tudi pri nas na Kranjskem. Dalje govori o delovanju društva v preteklem letu, kar se je brez ugovora vzelo na znanje. Sledilo je dalje poročilo tajnika, kjer je bila razložena bolniška podpora, in sicer: vsak član ali članica dobi podporo skozi šest tednov po 1 K na dan, plačevati pa mora vsak 46 vinarjev mesečno. Čez tri mesece ne sme nobeden dolžan biti; ako pa ostane tri mesece dolžan, se smatra za nečlana ter izgubi vse pravice. K temu poročilu se oglasi neka članica, katera vpraša, ali izgubi tudi pravico, ako gre iz kraja in bi še rad ali rada plačevala v to blagajno. Nato se je sklenilo, da ostane še vedno lahko član tega društva, samo glede bolniške podpore mora prinesiti izkaz od zdravnika. Tajnikovo poročilo se je vzelo tudi brez ugovora na znanje. Poročilo blagajnika, iz katerega se je pokazalo, da se je v tem kratkem času nabralo precej kronic, je tako-le: Dohodkov od 1. avgusta 1905 do 31. decembra je bilo 192 K 50 h, stroškov pa 35 K 75 h, od 1. januarja 1906 do 24. junija pa dohodkov 213 K 17 h in stroškov 58 K 17 h, skupaj torej dohodkov 405 K 67 h, stroškov pa 93 K 92 h, gotovine v blagajni 311 K 75 h. To je črevljarsko stroko. — Predliška stroka ima dohodkov od 1. avgusta do 31. decembra 1905 142 K 77 h, od 1. januarja do 24. junija 1906 pa 154 K 09 h. Stroškov od 1. avgusta 1905 do 24. junija 1906 87 K 76 h, gotovine torej v blagajni 225 K 15 h. — S podporo se prične s 1. avgustom t. l., zato delavci in delavke, pridružite se tej organizaciji, da postane ta mogočna in velika v prosepah zatiranega delavstva in v pomoč v boleznih. — Društvo ima tudi javno ljudsko knjižnico. V kratkem času se je ustanovila in kaže lep razvoj. Knjig se je izposodilo v teku dveh mesecev 250, iz česar se sprevidi, da lepo ustreza željam društva. Podpornih članov ima društvo 67, lep napredek! — Nato je sledila volitev novega odbora, pri kateri so bili izvoljeni sledeči člani: Štef. Demšar, predsednik; Franc Pretnar, namestnik; Karol Ahačič, tajnik; Ivan Papov, blagajnik; Fr. Šarabon, knjižničar; odborniki so: Anton Zupan, Angela Globočnik, Frančiška Klopčauer, Antonija Pravst, Marija Strniša, Elizabeta Pretnar, Antonija Končar; namestniki in namestnice: Ivan Kastrun, Ivan Kramer, Ida Colnar, Ivana Štefe, Štefanija Mirt; računski pregledovalci pa so: Peter Gregorc, Franc Ahačič in Ivan Markič.

Sava. Predragi delavci in delavke, le skupaj v boj, drugače ne dosežemo nič. Naj bo kdo socialni demokrat ali ajmohtar, na to se ne smemo ozirati, ker delavci-trpini smo vsi. Nikogar ne smemo sovražiti, le hinavcev se ogiblamo. Žalibog da je tudi takih mnogo pri nas. Za danes naj omenim samo neko majhno človeče. Po konci hodi kot bi kol pojedel, najbolj se mu pa zameri delavec, če se mu ne odkrije. Toda zakaj bi pozdravljali človeka, ki je strup delavčev. Zavoljo kovert nam je naredil, da kdor brez mojstra odpre koverta in bi kaj manjkalo, ne dobi nič. To naj se odpravi ali pa naj nastavi nalašč zato moj-

stre, da nam jih bodo odpirali. To je lep cepec. Če pa pride delavec k njemu, je prva njegova beseda: »marš ven! ali pa še prav nič ne dobiš«. Potem se lahko postavlja z našimi žulji, tudi zavarovati se mu ni treba. Polovico zeksarjev tako ostane blagajni, katere nam po sili vzamejo. Takih ne manjka, še v rovtih ne. To naj se izpremeni, če ne bo šlo na glasovanje, kdo rad da desetico, kdo pa ne. Ni več tistega človeka tu, ki se je pisal Merjasec in ki je odločil, koliko mora dobiti žena od godbe, če ne igra, ko ji mož umrje. Novi odbor na dan! Godba je delavska, zato naj jo zastopajo delavci, drugače se bo razdrlo. Reveži smo delavci, pa udarjeni tudi. V kantini so namreč pritečeni teden prodajali črve v mesu. Ko sem jih zagledal, bi bil kmalu čreva iz sebe zmetal. In ti ljudje še žele, da bi se jih delavci oklepali. Mislijo, da je za delavca vse dobro. Hrbet pokazati takim ljudem, ne jih pa podpirati, da bodo bogateli za naše denarje. Pa imamo še enega trgovca takega, ki prodaja pred tovarno tako blago, da ni za drugim, kot za v gnoj. Kupujemo pri ljudeh, ki kaj store za delavca, ne pa pri nasprotnikih!

Savske delavke se pritožujejo, da se dogajajo surovosti, katerim bo treba odpmoči, če ne bomo začeli pisati.

Krvoses kapitalizem.

Izjava. Slavno uredništvo »Naša Moč« — Odgovor na št. 28 od junija 1906. zadnja točka »Krvoses kapitalizma«. — Jaz dotični sem resnično izrekel besedo na shodu strokovnega društva na ugovor našega blagajničarja, namreč da se ni denar pobiral le za delavke, ampak tudi za otroke udov našega društva, kateri so brez očeta in da se v prvi vrsti dotičnim pomaga. Niso pa izključene naše proste delavke od te podpore, ako jim je mogoče kaj pomagati. Vendar pa jaz ne želim in ne morem o tem odločevati, ker to more odločiti le odbor, in prosim oproščenja, ako sem s tem kaj zakrivil. Da sem pa jaz do te besede prišel, me je opomnila neka oseba, ki se je izrekla, da ona nese kot v pomoč vdovam eno krono za otroke. Tudi jaz sem to za dobro sprevidel in nato opomnil. Nisem pa bil mnenja, da prostim dekletom ne pomagati, ampak temu, kateri je bolj potreben, v prvi vrsti. Tudi dotične osebe morajo same priznati ako bi bile obložene z mladino, ali so preje ali pozneje bolj potrebne. Vendar pa obžalujem, da v našem društvu ni bolj skupnega sporazumljenja, in da se človeku kar direktno oponaša »jeruš«, kar bi pri našem društvu bilo popolnoma nepotrebno, kaj takega oponašati, ker s tem se žali ne samo oseba, ampak se kali tudi društvo. Ako pa jaz res kaj takega zagrešim, moram pa tudi kaj drugega slabega požreti, in ako mi to oponašajo, naj mi dotične osebe z boljšim pomagajo, kar mi s tem hočejo škodovati. Ako se bomo mi v društvu eden drugega le boksali po časopisih, potem ni društvo, ampak razcepjenka. Toraj prosim drugi pot dotične osebe da bolj previdno ravna. — To blagovolite za dobro vsprejeti in dati v časopis kot poduk za drugi pot.

Okno v svet.

Slovenske delavke in delavci.

Ne prezrite in ne pozabite, da se vrši v nedeljo dne 15. julija t. l. protialkoholno zborovanje. Mnogo smo že pisali o veliki važnosti boja proti pijančevanju za slov. delavstvo. Ni nas navajal drug razlog, kakor ljubezen do delavstva, ki mu razdira potrebno odporno moč ravno pijančevanje. Ni resnična sodba omejenih ljudi, češ, piši, o protialkoholnem gibanju le »Piščalka«. Ne, ravno stanovska glasila imajo sveto dolžnost, da delajo na omejitve pijančevanja. Tako dela kmečko glasilo »Domoljub« in tako bo nastopal tudi naš list, dokler mu bo urednik abstinent. Prepričanje nam je več, kakor omejena sodba posameznikov. In ker stoji uredništvo »Naše Moči« na po-

polnoma abstinenčnem stališču, ker sta se izrekla zanj prvi in drugi vseslovenski delavski shod, vas vabimo na protialkoholno zborovanje dne 15. julija 1906.

Ob 6. zjutraj ima na Rožniku novo sv. mašo abstinent novomašnik č. g. Anton Demšar. Po maši zajtrk na vrto prijazne gostilne pri Čonžku. Dobro došel vsakdo!

V mali dvorani hotela »Union« v Ljubljani pa priredi nato »Abstinent« sledeča predavanja: Dopoldne od 9. do 12. ure: L. Smolnikar: Zgodovina protialkoholnega gibanja. Dr. J. Ev. Krek: Alkohol in produktivni stanovi. Prof. E. Jarc: Alkohol in inteligenca. Dr. Breclj: Alkohol in duh. M. Stekar: Žensko vprašanje in alkoholizem. J. Erženova: Delavke in alkohol. Popoldne od druge do 6. ure: Dr. Dolšak: Alkohol in telo. I. Podlesnik: Abstinenčne organizacije. M. Moškerc: Alkohol in tisek. Fr. Avsec: Alkohol in narod. A. Jarc: Alkohol in vzgoja. L. Lenart: Kako razširimo abstinenčno gibanje? Po vsakem predavanju prost razgovor. Zvečer ob pol osmi uri v veliki dvorani hotela »Union« veselica z godbo, petjem, deklamacijami itd. Vstopnina k predavanjem in veselici 1 K. Za dijakke, člane in odposlance društev 50 vin. Vstopnice se dobe v trafiki gospoda Šoukala Pred Škofijo, pri društvu »Abstinent« v Ljubljani in 15. julija pri blagajni. Slovensko delavstvo! Na agitacijo, da ne zaostanemo glede udeležbe za drugimi stanovi! Sava.

Zopet eden. Pri strokovnem pogrebnem društvu v Ceptau (Zöptau), da je načelnik ogolufal omenjeno društvo od leta 1891 za 1145 K. Gily, tako se piše omenjeni mož, je bil zaupnik socialno-demokratske stranke in je druge odbornike imel v takem strahu, da si nihče ni upal črhiniti besede o poneverjenju, dasi jim je bilo vse znano. Stvar je izročena sodišču, ki je že začelo preiskavo. Taki-le so rudečkarji!

Shod krščanskih strokovnih društev v Nemčiji, bo v Breslavi dne 22. julija in še par dni potem. Društva imajo že okolu pol milijona udov.

Pruska vlada bo letos zopet dala 15 milijonov mark za podporo državnim delavcem, ki si hočejo postaviti lastni dom. Do sedaj je v teku 10ih let izdala v ta namen že 74 milijonov mark. Podpore dobe le delavci in nižji uradniki, ki so slabo plačani. V Avstriji pa se v času zboljšanja plač poviša plača samo višjim, že itak dobro plačanim uradnikom. Zato pa za delavca nikjer ni denarja.

Zahvala.

II. vseslovenski delavski shod v Preški je vrlo vspel. Zato se čutimo dolžne, da se javno zahvalimo vsem, ki so pripomogli, da se je manifestacija slovenskega delavstva tako lepo izvršila. Zahvalujemo se vsem delavskim strokovnim in izobraževalnim društvom, ki so prihiteli od blizu in daleč in se našli Medvodami v bratskem objemu, posebno pa še vrlim tamburašem, ki so pripomogli, da smo se tudi prav veselo zabavali. Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli bodisi s tlako ali s darovi k zgradbi »Društvenega doma«, hvala pa tudi g. ravnatelju za prejeto. — **Delavsko in izobraževalno društvo.**

Izjava.

Podpisana Miha Tavčar in Jakob Osmek iz Vevč obžalujeva, da sva Antonu Jerihi, delavcu v papirnici v Vevčah očitala, da je prodal delavce Koslerjeve pivovarne ter ga pri tem tudi na drug način žalila. Preključeva storjene žalitve in izjavljava, da nisva za take govornice imela nobenega povoda. — V Ljubljani, 30. junija 1906. — Miha Tavčar. — Jakob Osmek.